

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NADZOR PRORAČUNA

Fajfarjeva 33, 1502 Ljubljana

T: 01 369 69 00

F: 01 369 69 14

E: mf.unp@gov.si

www.unp.gov.si

Številka: 06102–86/2020/5

Datum: 1.2.2021

ZAPISNIK

o inšpekcijskem nadzoru nad izvajanjem Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti, pri Talum d.d.

Inšpekcijski pregled je bil opravljen na podlagi 18. člena Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1, Uradni list RS, št. 33/11) v povezavi s četrtem odstavkom 24. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru - ZIN (Ur. l. RS, št. 43/07 - uradno prečiščeno besedilo in 40/14) ter posebnimi pooblastili po 104. členu Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, 14/13 - popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18) in Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 UPB - 2, 105/06 ZUS -1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13).

Zapisnik je bil sestavljen v skladu s 3. odst. 102. člena ZJF.

Inšpekcijski pregled je opravil Boštjan Bezek, inšpektor višji svetnik Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna (v nadaljevanju UNP), na podlagi naloga za inšpekcijski nadzor št. 06102-86/2020/1 z dne 17.12.2020. Pregled dokumentacije in razgovor s pristojnimi osebami Talum d.d in Ministrstva za finance je bil opravljen v dneh od 4.1. do 11.1.2020 na daljavo z opravljanjem dela na domu.

I. Predmet pregleda

Ministrstvo za finance, Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna, je pri javnem podjetju Talum Tovarna aluminija d.d. Kidričevo (v nadaljevanju Talum), ki ga vodi predsednik uprave Marko Drobnič in člana uprave Zlatko Čuš in Daniel Lačen izvedlo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem drugega odstavka 4. člena in določil 5. in 15. člena ZPFOLERD-1 za leta 2017, 2018 in 2019.

Področna zakonodaja

- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (U.l. RS, št. 71/2017),
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (U.l. RS, št. 80/2016, 33/2017, 59/2017, 71/2017 - ZIPRS1819),

- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (U.I. RS, št. 75/2019),
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1, Uradni list RS, št. 33/11)
- Pravilnik o zagotavljanju preglednosti finančnih odnosov (Uradni list RS, št. 109/11)

II. Ugotovitve

TALUM Tovarna aluminija d.d. Kidričevo je delniška družba, ki se ukvarja s proizvodnjo aluminija. Kapitalska struktura družbe na dan 31.12.2019 je:

Delničar	Sedež	Število delnic	Delež v %
ELES, d.o.o.	Hajdrihova 2, Ljubljana	4.751.924	86,25
Kapitalska družba, d.d.	Dunajska c. 56, Ljubljana	219.459	3,98
TALUM B, d.d	Tovarniška c. 10, Kidričevo	251.189	4,56
DUTB, d.d.	Davčna ulica 1, Ljubljana	286.833	5,21

Kapitalska struktura se v letih 2017 do konca leta 2019 ni spreminjala, v isti sestavi je bila tudi uprava podjetja. Podjetje je v letu 2017 imelo 357.436.958 EUR prihodkov, v letu 2018 je bilo prihodkov 387.678.208 EUR in v letu 2019 329.869.135 EUR.

Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti ureja preglednost finančnih odnosov med državnimi organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti in:

- a) javnimi podjetji ter
- b) pravnimi osebami, samostojnimi podjetniki ali podjetnicami in zasebniki ali zasebnicami, ki na podlagi izključne ali posebne pravice ali javnega pooblastila izvajajo dejavnosti v splošnem interesu (v nadaljnjem besedilu: izvajalci z izključnimi ali posebnimi pravicami ali pooblastili).

S tem zakonom se določa tudi način pridobivanja in obveznost posredovanja podatkov oziroma pridobivanje podatkov in poročil, ki se predložijo Evropski komisiji v zvezi s preglednostjo finančnih odnosov in v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij (UL L št 318 z dne 17. 11. 2006, str. 17).

Po določilih 4. člena ZPFOLERD-1 se preglednost finančnih odnosov nanaša na poročanje o dodelitvi in uporabi javnih sredstev za naslednje namene:

- a) poravnava izgub iz poslovanja;
- b) zagotovitev kapitala;
- c) nepovratna sredstva (subvencije, dotacije in podobno) ali posojila, dodeljena pod pogoji, ugodnejšimi od tržnih pogojev;
- d) zagotavljanje finančnih prednosti z odpovedjo dobičku ali izterjavi zapadlih dolgov (na primer z odpisom terjatev);
- e) odpoved običajnemu nadomestilu za uporabo javnih sredstev;
- f) povračilo za finančna bremena, ki jih naložijo državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti.

Javno podjetje, ki je prejelo javna sredstva iz prvega odstavka tega člena, mora v svojem poslovnem poročilu, ki je del letnega poročila, ki ga javno podjetje pripravi v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali po zakonu, ki ureja računovodstvo, **v posebnem poglavju razkriti** preglednost finančnih odnosov iz prvega odstavka tega člena.

Peti člen ZPFOLERD-1 določa, da morajo javna podjetja dokumentacijo s podatki o finančnih odnosih z državnimi organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti in z drugimi javnimi podjetji ter podatke v evidencah o finančnih tokovih javnih sredstev hraniti najmanj pet let po koncu koledarskega ali obračunskega leta, ko so jim bila javna sredstva dodeljena. Če javno podjetje uporabi ta sredstva v poznejšem obračunskem letu, začne petletni rok teči po koncu tega obračunskega leta.

Določilo petega odstavka 15. člena ZPFOLERD-1 nalaga javnim podjetjem v proizvodni dejavnosti in skupinam javnih podjetij v proizvodni dejavnosti, uvrščenim v seznam iz 1. točke prvega odstavka 13. člena tega zakona:

- ki objavljajo letna poročila, morajo svoje letno poročilo poslati ministrstvu v petih delovnih dneh po njegovi objavi,
- ki ne objavljajo letnih poročil, morajo svoje letno poročilo poslati ministrstvu v šestih mesecih po izteku poslovnega leta.

Javna podjetja in skupine javnih podjetij iz morajo po določitih 6. odstavka 15. člena ZPFOLERD-1 ministrstvu v okviru letnega poročila ali v okviru samostojnega poročila poslati podatke o:

- zagotavljanju osnovnega kapitala ali kvazikapitalskih sredstev, podobnih trajnemu kapitalu, z navedbo načina dodelitve (navadne ali prednostne delnice, delnice z odloženim izplačilom dividend ali zamenljive delnice in obrestne mere; pripadajoče dividende ali pravice do zamenjave, ki ga javnemu podjetju neposredno zagotovita država in samoupravna skupnost, ali ga posredno zagotovijo druga javna podjetja in javne kreditne institucije;
- dodeljevanju nepovratnih donacij in donacij, ki se vrnejo v določenih okoliščinah;
- dodeljevanju posojil, vključno z limiti in predplačili za vložke kapitala, z določenimi obrestnimi merami in pogoji posojila in morebitnim jamstvom, ki ga posojilodajalcu daje javno podjetje, ki prejme posojilo;
- jamstvih, ki jih javnemu podjetju dajo državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti za posojila, z navedbo pogojev in stroškov, ki jih ima javno podjetje za takšna posojila;
- izplačanih dividendah in zadržanih dobičkih;
- drugih oblikah dodeljevanja javnih sredstev, kakor je zlasti odpis sredstev, ki jih javno podjetje dolguje državi in samoupravnim lokalnim skupnostim, vključno med drugim z odpisom vračila posojil, dotacij, plačila davkov na dobiček javnega podjetja ali prispevkov za socialno zavarovanje in drugih podobnih stroškov.

Talum je s strani Ministrstva za finance glede na strukturo lastništva in višino letnih prihodkov uvrščen na seznam javnih podjetij in skupin javnih podjetij v proizvodni dejavnosti.

Podjetje je v letnih poročilih za leta 2017, 2018 in 2019, ki so bila po elektronski pošti dostavljena proračunskemu inšpektorju (objavljeni podatki na spletnih straneh niso čitljivi) sicer objavljalo nekatere podatke, ki jih določa šesti odstavek 15. člena ZPFOLERD-1, niso pa ti podatki objavljeni v posebnem poglavju, kot to zahtevajo določila drugega odstavka 4. člena ZPFOLERD-1. Talum za leta 2017, 2018 in 2019 prav tako ni posredoval podatkov po stanju na zadnji dan preteklega leta za ugotovitev prevladujočega vpliva ministrstvu kot to določa 2. odstavek 15. člena ZPFOLERD-1 na način kot ga določa Pravilnik o zagotavljanju preglednosti finančnih odnosov.

Iz dopisa, ki so ga proračunskemu inšpektorju posredovali iz Talum-a je razvidno, da podjetje Talum ni pošiljalo letnih poročil, kot to določajo peti, šesti in sedmi odstavek 15. člena ZPFOLERD-1.

Talum je proračunskemu inšpektorju podal izjavo, da se z dokumentacijo opredeljeno v 5. členu ZPFOLERD-1 postopa v skladu z določbami tega člena zakona.

Ministrstvo za finance je pri pregledu evidentiranih zadev ugotovilo, da za leta 2017, 2018 in 2019 družba Talum ni poročala o svojih naložbah, čeprav sodi v kategorijo javnih podjetij kot jih opredeljuje 3. člen ZPFOLERD-1.

V vsakem posameznem letu od 2010 do 2013 je MF (čeprav to ni njihova dolžnost) zavezanec, ki so dolžni poročati po 15. členu ZPFOLERD-1, z dopisom pozivalo k poročanju, **vendar na seznamu naslovnikov ni družbe Talum**. Ker je minister za finance dne 17. 2. 2014 sprejel sklep št. 476-68/2010/74, s katerim je ukinil delovno skupino za pripravo predloga vzpostavitve informacijskega sistema za finančno premoženje in preglednost finančnih odnosov, je ministrstvo zavezanec prenehalo pozivati k poročanju. Sprejetje omenjenega sklepa ministra je namreč pomenilo, da informacijskega sistema, ki ga omenja Pravilnik o zagotavljanju preglednosti finančnih odnosov (Uradni list RS, št. 109/11; v nadaljevanju: pravilnik) ne bo.

Ministrstvo seznane, katerih sestavo mu nalaga 13. člen ZPFOLERD-1, ne sestavi na podlagi poročil iz pravilnika, ampak predvsem na podlagi podatkov, ki jih pridobi iz računovodskih izkazov, ki jih na podlagi posebnega dogovora pridobi od AJPES, podatkov Banke Slovenije o bilančnih vsotah bank in Agencije za zavarovalni nadzor o čistih prihodkih zavarovalnih družb, podatkov, ki jih pridobi iz javno dostopnega Registra zavezancev za informacije javnega značaja, ki ga javno objavlja AJPES in podatkov SDH o deležu Republike Slovenije v družbah.

Proračunski inšpektor je ugotovil, da je družba Talum kršila naslednje določbe ZPFOLERD-1:

- 2. odstavek 4. člena, ker ni podatkov določenih v 6. odstavku 15. člena v letnem poročilu objavila v posebnem poglavju,
- 2. odstavek 15. člena, ker v letih 2018, 2019 in 2020 ni posredovala podatkov po stanju na zadnji dan preteklega leta za ugotovitev prevladujočega vpliva ministrstvu,
- 5. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2019 svojega letnega poročila ni poslala ministrstvu v petih delovnih dneh po njegovi objavi,
- 6. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2018 niso pošiljali letnih poročil s podatki navedenimi v tem poglavju,
- 7. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2018 niso pošiljali letnih poročil v skladu z določili tega odstavka.

Po določilih ZPFOLERD-1 so zgoraj navedene kršitve v 19. členu določene kot prekrški, zato bo proračunski inšpektor uvedel ustrezne postopke o prekršku.

Ukrep:

Talum je v bodoče dolžan dosledno upoštevati določila 4. in 15. člena ZPFOLERD-1.

Povzetek

Ministrstvo za finance, Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna, je pri javnem podjetju Talum Tovarna aluminija d.d. Kidričevo (v nadaljevanju Talum), ki ga vodi predsednik uprave

Marko Drobnič in člana uprave Zlatko Čuš in Daniel Lačen izvedlo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem drugega odstavka 4. člena in določil 5. in 15. člena ZPFOLERD-1 za leta 2017, 2018 in 2019.

Proračunski inšpektor je ugotovil, da je družba Talum kršila naslednje določbe ZPFOLERD-1:

- 2. odstavek 4. člena, ker ni podatkov določenih v 6. odstavku 15. člena v letnem poročilu objavila v posebnem poglavju,
- 2. odstavek 15. člena, ker v letih 2018, 2019 in 2020 ni posredovala podatkov po stanju na zadnji dan preteklega leta za ugotovitev prevladujočega vpliva ministrstvu,
- 5. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2019 svojega letnega poročila ni poslala ministrstvu v petih delovnih dneh po njegovi objavi,
- 6. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2018 niso pošiljali letnih poročil s podatki navedenimi v tem poglavju.
- 7. odstavek 15. člena, ker za poslovna leta 2017, 2018 in 2018 niso pošiljali letnih poročil v skladu z določili tega odstavka.

Po določilih ZPFOLERD-1 so zgoraj navedene kršitve v 19. členu določene kot prekrški, zato bo proračunski inšpektor uvedel ustrezne postopke o prekršku.

Ukrep:

Talum je v bodoče dolžan dosledno upoštevati določila 4. in 15. člena ZPFOLERD-1.

Talum, Tovarna aluminija d.d. Kidričevo zoper ugotovitve tega zapisnika lahko poda pisne pripombe in jih v roku 15 dni od njegove vročitve pošlje na naslov: Urad RS za nadzor proračuna, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana.

Boštjan Bezek
PRORAČUNSKI INŠPEKTOR
Inšpektor višji svetnik

Vročiti:

- TALUM d.d. Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo

V vednost:

- Kabinet MF - po elektronski pošti gp.mf@gov.si